

گه مې خوشه ويستی

● حېلى كهرېم ●

خودان دولاق و په لوكه
قهه ريز، پرچ نهرموكه
«سهرنجې تابوته كه ده دات په نا بو خامه كې نارې ده بات و په پتا په پتا به دم
ووتى دبالوگه وې راى ده كيشې»
وهره نهى نه سيمې صوبه حدم
بلې به و ناشنايه، بې چرايه شامې من بې روت
له چاوا نم نه ما بو گريه، نوبه ي سه جده به رده ريه
سيا سالم نه باره، نويزې ئيستقانه كم چبكم
به جې ماوم له ياران، نابه جې ماوم نه جمل! زويه
به مردن له م قوصورى ژينه، ئيستعفا نه كم چبكم
نهوا له يلا به روژې حشر نه دا واده ي ليقا
هه تا قامې قيامت ناهد و وا وه يلا نه كم چبكم
وهره نهى نه سيمې صوبه حدم

بلې به و ناشنايه بې چرايه شامې من بې روت عه يامېكه شه پداى ناشنايه كم ناشناى
خدم و گريسان بې نرېسه . . ده دهى قسه بكه . . دهى . . دهى شتى بلې نهى
نه سيمې صوبه حدم، چي به؟ ديسانده به زمه كه؟ نا . نا نه زانم تو قه د ليم زوير
ناي . . راسته كې . . راسته كې . . ده تو گوي بگره به خوا راسته كې ده ميكه
سهر داتم نه كردوى، به لام پروا بكه نه وې من نه يزاتم تو ناي زانې . . په رهنان،
من هم ماوه يه بويه نه هاتووم چونكه ليره نه بووم. گرفتارى دنيايه كې جه نجال
بووم دنيايه كې بې نه ستيره دنيايه ك، خه لكې تيايدا بارمته ي گياتى خو به تى . .

سهره تا: تابوتيك له ناوې راستى هولكه كه دابه . . . هولكه كه تاريخه، به دورى
تابوته كه وه موم ده سوتې . . . بوئې بشور همستې به شدار بگردنى نويزيكي
جه ناليزى له لاي پيشتر دروست ده كات . . . ترس له مردن له حوزورى
نهر ميكددا بال به سهر دانيشوان دا ده كيشې .

كابرا: «پارچه قوماشيكي رهشې له خوې نالاندوهو به لاي سهرې تابوته كه وه
هه لستواوه، به هوې رونكي و سېهرو و دانيشته كه به وه وينه ي بازيك دروست
ده كات، هم دبالوگه به شيوه ي نويز كردنى جه ناليزى ده گوتري»

له هه وېل دا مه وجود چر وه تمې خه ست بوو
هه موونه شتى ده حه وايى له نه بله ق بوو

نه بزاقنى هه بوو نه سكون

ده نيو چر وه تمې خه ستى

نه ده حه سيابى نه وه هه ستيه يا نيستى

واى له قودره تى خالقي

چهند عه جايب و گه وريه

عومر مان چهندي دريژ بې نه و ده وريه

واى له قودره تى ئيلاهي

عاردى هينايه ته ماهي

نه وې روژى خوا نه مري كرد

ئينسان هاته نيو وجودى

دو چاوى هه بوو ره شكوكه

نه گهر نه شمري به مرگت ناشنا نه کهن . . . پسر واکه؟ دصمريک هلبړو
 نه ماشام که . . . به توره يې بهوه په ريخان من نه هاتوم دمه قاليم له گه لنډا پکه ي
 . . من هر وه کو جارن بو گه مې جارن هاتوم . . . نه مړو پينج شمه مېه ، پينج
 شمه مېش روژي گه مې خوشه ويستمانه . . . چي په؟ دياره بيرت چونه وه نه
 بو؟ . . .
 ناهه قيشت ناگرم ، نه وه شمش مانگه نه هاتوم . . . شمش مانگيش ياني بيست و
 چوار جار سردانم نه کړدوي تازيز . . . راسته چاوه رواني ناخوشه ، به لام دلّه
 خورپي ژوان وبه په گنگه پيشن له و ناخوشتره . . . پاره گيان . . . بيانيي ديدم ،
 باوانه کم ، نه زانم . . . نه زانم . . . ده تو يک ساته وخت بوام ده ، خانم کم . . .
 نه نسانه له لوی له دوزه خمش توم بير نه کړدوه . . . بروات هېي نه که هر
 روژي پينج شمه مومان ، بگره هم مو روژي له حوزوري پر پاره که تي خواهه ندي
 مهن ، نويزم بو کړدوي . . . هون . . . هون فرميسکم بورشسوي . . .
 نه کړي تازيز له لوی له دوزه خسه ، له و دنيا جه نجاله تنيا هر من نه بووم ،
 چه شاماتيکي زورم له گه لنډا بوو ، کور گه ليکي چه له ننگ و نازا ، کور گه ليک
 جي مشانه بوون ، له نيزکمه مويذ منالیک هېبوو ، تازه موي لي هاتبوو ،
 فزره شيکي ره شالهي بارېکه له بوو . . . هر له دليري خومان نه چوو ، دليري
 جوانه سرگه ، په ريخان له هم مو سه برتر نوپش ناوي دلير بوو . به راستي
 دليريش بوو . . . شوپکيان تا به ره بيان خو نه چوه چاوم ، شو نخوني په کي
 ترسناک تيم نالابوو . . . له پهر هاوارکي لي هلنسا ، له دليري که باس کم کرد
 په کسه ر تميزم بو گرتوه ، له باوشم نا ، وام هه ست نه کړد جگهر گوشه که ي
 خومانه ، له شي له ناره قه شلپي نه هات ، نوساندم به سنگمه وه ، ليوم نابه هه رد
 وچاوه ره شه که يه وه ، تير . . . تير به يادي دليره که ي من وتوه ماچم کرد . . . ده ستی
 توخه يم به سنگما هينا ، به لام نه وبه سرمانه له رزيکي سه خت داي گرتبوو ،
 ده مي له گونچو بوو . . . نه بوست شتي بلني ، نه ي ته تواني . . . تازيز گيان ده تو
 گوي بگره . . . مگري باوانم . . . مگري . . . دام پوئسي تال درز که
 پري دا . . . دلير نه وه چي په؟ چ خيتره؟ . . . خاله سمکو ، نازانم خويکي
 په کچار سپر بوو ، له خه ومدا ، له پاتسايي په کي تاريک وترسناکا بووم ، به لام
 ناسمان جي ته ستيره په کي دي نيا ناله بووه نه مون ته ستيره زور بوون باران
 ناسادا نه باريننه سر زه ويه که ، هه رکه نه که وته خواره وه . . . ده بوونه ورده
 مرواري ، ميش خيرا خيرا کوم نه کړدنه وه تا واي لي هات باوشم له ته ستيره پر
 بوو نه نجاله خوشياندا هاوارم نه کړد دايکه . . . هو دايکه گيان نه واليره وه
 ملوانکسي ده نکه ته ستيرت بو نه هونمه وه . . . به لام خاله سمکو له وهش
 سه برتر . . . دايکم جوانه که ي جارني نمابوو په پينا په پيش به ده نگيکي
 سپحراويسه وه ده بووت به نه حله ت بيت کورم ، دوزه خ جيگه ت يي کورم بو
 خوت وچ کورپکي ، کور هر وه کو تو نه ي ميش هر نه مووت دايکه . . . دايکه
 گيان ، ده تو سپر که مړو . . . نه وه بوو له خه هلسام له رز دايگرتوه ، پري
 گيان حاله ته دهر ونيه که ده گوري ، نه وه چي په ده گري؟ مگري باوانه کم
 نه ماشاکه نه دليره ي که بو م باس کړدي چي بو نار دووي . . . نه ها ميخه که بهند ،
 بيرمه هميشه نه تووت جوانتر ين ديار ي به لاي منوه ، گوله ميخه که ، ميش
 نه مووت نه ي من بو نالي لاي ميش ديار په کي جوانه گوليکي بوون خوشه . . .
 نه ها سرم به سنگمه نه موا تير . . . تير نيوان مه ساتم هه لشمزي . . . توش
 نه تووت به سه . . . به سيني شينه . ميش نه مووت به دمس خوم ني به ، هر
 له مناليمه وه عشقي تم گوله بوون خوشه له که له ي داووم و

و تم حه زم نه نها له سر سنگي تو دائه مړ کينه وه . نه ها ليت نه برسيم بو؟ ميش
 تم ووت تم حه زه هر له منالي به وه له گه ليمه . . . به شيوه ي خمويين
 بيرمه پوره کاتم که نه هاتنه شار په کسه هر له ده رگاکه وه خوم نه هاويشته
 باوه شيان و نه وانيش بو ماچ کردن به رزيان نه کړد مه وه ، تم ساته وخته که مم
 به هه ل نه زاني و نيوان مه ساتيانم تاراده ي له خوچوون هه لشمزي « ده مي که ف
 ده کوا هه ناسه برکني تي نه که موي » خو نه مم بو باس کړدوي . . . چي به
 له بيرت چونه وه؟ نه وه چي به پاره خان؟ نه وه چي نه چي هه شقه که ت گه رمي په که ي
 جارني نه ما بيت ، ده نا بو؟ . . . نا نه زانم . . . نه زانم ديسانمه وه به زمه که به
 زوير بونه که به؟ کچي ناسمانه که ، بروام يي بکه شمش مانگ کلولي ومويس
 بوون . . . شمش مانگ شو نخوني و کاره سات ، شمش مانگه تنياي . . .
 چون . . . چون؟ به زمه که به ، هه ره و کو جارني . . . قه ناگوري ي . . . پيم
 ووتي گوي بگره . . . نه ي شهبان زاده . . . مگري . . . مگري روحيش
 ده رچي نه مجساره يسان ناشت ناکه سه وه هه کچي . . . !! « به و پري
 توره بوونه وه ، نه نانه ت دهمار گزي پيوه دياره ، پاره خان ، پيره نه ي بابان ويران
 ده که به نه حله ت بيت . . . ديشه وه سر خوي » پاره . . . پاره گيان . . .
 بيانيي ديدم . . . نه وه ميخه که به بنده که به « ده بيخاته سر تابوته که . . . تاوي يي
 ده ننگي ، پاشان ده ننگي فلوتيسکي خه منساک » پاره ي خان ، وه ره يا ياري
 خوشه ويستي ساز ده ين . . . چون ، چون؟ باسي سه ره تا؟ . . . چاکه ده گوي
 راديره . . . نه زاني چيت بو نه گير مه وه . . . حياکيه ته که ي مناليمان . . . نه ها
 توم نه کړد خاتو په ريخاني مير زاده و ميش براي موسکي ره بنجه ده ري خير له خو
 نه ديو . . . خو بيرته؟ واني به؟ گوي راديره « ده ست نه کات به سازداني ياريه که »
 مير پيم ده لي ده ست له و کاره هه لگره خاتو و په ريخان شي خوته . . . ده ست له و
 کاره هه لگرم؟ ياني ده ست هه لگرتن له خاتو په ريخان خوي . . . چونکه نه و
 په ريخان دوروي په ک خوشه ويستين ، نه و شتي زور تر له په ريخان
 خوشه ويستره ، ياني په ريخانم شتي که متر له خوش نه وي . . . نه تو نه ي من
 تيم . . . ميش نه يم نه وي که س نه يي ، که بيکه ميش بوو ، ويرانه خاک نه يي
 . . . ناي مير چه ند گه لحوي . . . هه ي گه لحوي شهبان باب . . . ده ست
 له و کاره هه لگرم . . . ها؟ « روله يينه ران ده کات » مير له وه و پيش وا خراپه
 کار نه بوو له گه لنډا ، په يمي دابومي په ريخانم لي ماره کات و بي به هاوسري
 ژيايم ، به لام گورا . . .
 « جلوي زمستاني بوو ، ده گه ل خاتو په ريخاني ژوانم ده کړد ، خاتو
 په ريخاني چوه سرکاني به که نه ميش که ولم به خوم داداو چوم ، ده ست له
 ده ستوي خاتو په ريخاني کرد لايه کي که وله کم بوواخت ، لايه کي تر پانيم
 به سه ريدادا باسکم بوکرده سرين ، ده مم به ده ميه وه نا ، خمومان لي کهوت .
 له پر مير بانگي کرد « پرايم . . . هو پرايموگ . . . خولايه چي کم له و زمانه؟
 پرايم ديار نيه ده گه لي بکم دو قسانه ، که چوومه حوزوري له به رده مم هوو
 نو که راني تاويک تيم پاما نه نجا ووتي . . .
 هه ليکومو سه لام و ره حمة توللاهي ، پرايم سه رچاوي باي خوت به خير
 نه هاتي .
 « مير ده مکوزي يا ده مبري يا ده مده يي خه لاني . . . چون؟ نه ده مکوزي
 . . . نه ده مبري . . . نه ده مده يي خه لاني؟ به خولاي نيشان نه ميني مالي تومه
 ، پسر واکه به بقسي شهبانانم ده گه ل نه کړدوي ، نه من که ولم بو خاتو
 په ريخاني رانه خستبو ، بروام يي بکه نه و کيزيکي ده بو تيان بوو به خوشک و

برایم دهنم ده نه ستو کرد بوو ؛ میر حوکه ده بی پروم له وه لاتی . . . . .
تکام وایه لیم گبری ی ههتا نه ور وزی و به هاری . بو خاتری خولای لیم گهره
نهوزستانه سهخته . . . . . میر به قوریات بم ، خونانی ناغایان له بو نوکهران
منه تیان نینه ؟ ؟ « حهوت سالانم سوال بو کردی ، سیهرم بو ده کردی له گوی
کهری شیشه به ووش قایل نه بووم بر دمیسه نهسته مبولی خزمهت سولتانی ،
ده چومه کن شوان و گاو انسان ده قاپیلکی کیسه لان دا چور چورهی شیرم بوت
ده هینا ، نیستاش بیم ده لی ی دهرت ده کم به دل و به قینه »
میر به قوریات بم حه یفه نهوم ناگوزی ، نه گهر دهرم ده که ی له ولاتی ،

بهو حه یفانه وه مردوم نه گهر چاوی خاتون پهریخانی له برایم ره به نه ی ده بنه وه
قانی . « برایم وک به شینو به یک ریگا دهری وه ک بلی « بی ده شتیکی پان و به رین »
هرونکی به کی شینی کال ، به دم ریگه برینه وه نه م لاو وکه نه لی »
« ل بانگا نیواری ههتا بانگا سبیانی دهستی خول
بن سهری خاتون پهریخانی دا نابال ده شتی
حه رانی ل سهر سوسن و به بیونی بواری ناوی

خومان به خورادی ل کانی به ددره دینی بلا شاهیدی
من و خاتونینی عزیزانی خودی بوایی ، نهوی گاوی
نهوی ده می بزائن به بیری کیه مان دیتی . . . . . نهی لی
لی پهریخانو . . . . . شلکو . . . . . تنکو . . . . . ناسکو . . . . .
ره حانی دو په لکو . . . . . نای لو لو نای لی لی
منی بی باب و بی داك و بی ماموی خالو و بی خوشکو .

نه ی خاتونه که ی من بیرته توش چیت نهووت . . . . .
بیرت نه ماوه ؟ اهریخان بابان کوزیران بیرت نه ماوه
چون کوچ کرده که ی برایم وکت نه لاوان ، برایم وکی
مه لا زیندینی یان . . . . . ده ک باوانت شیوی . . . . . ده
گوی رادیره . . . . . توش نهووت « دهست ده خاتنه بانگویی و به شیوی لاووک
ووتن نه بلی »

وه ره لو وه ره لو هو برایم . . . . . هو برایم
نه گهر ده زمانی ههر میوانی نه م ده یه شت خزمهتی
برای من بکه ی بچی نه سه نیولی خزمهت سولتانی . . . . .
برایم هو برایم . . . . . نه نجا برو ، به ختی من
بابان ویرانی دوازه تیمام ناگایان لی بی ، ده گه ل غهوسی گه یلانی
برایم وک له کنم زستانی سهخته به ساغ و سه لامه تی ناگه یه مه کانی
مردن بو تویه و خه م بو منی مال ویرانی

« قه ده ریک کابرا که مات ده بی ، پاشان دهست به دواندنی ترمه که ده کات »
ها پیره زنه ی نیسک سوک . . . . . بیرم ماوه ؟ وانی به ؟
« دهنگی بی که نینکی نافرمانه تیکه ل به پیکه نینی کابرا که ده بیست « ئی ی
پهریخانه به چکولانه کم ، چاوت لی به . . . . . نیستاش توانای عشق و

خوشه ویستی یه که ی جارام ماوه . . . . . نه ی نه وه نه ی هاتووم ناگری نه م عشق
و نهوینه خوش کم « تیشک له سهر تابوته که کز ده بیست و ده چینه سهر کابراو
پارچه خامه که وه کو نهوی له گه ل که سیکه نه بیتر او دا قسه بکات »
نا پهریخان نا . . . . . لیم گبری با وه کو خواوه ندینک ره فشار له گه ل روحندا
بکم . . . . . تو نه نا پهریخانی مرو ف نیت . . . . . تو هه مو بستیکی نه م جیگایه ی
. . . . . ساله های ساله وه کو دار بهرو چون ره گی له م شونه دا دکواتوه نه وها
خوشه ویستی توش ره گی له م دله نه سهروته ی مندا رو چوته خواری من تو و دار
بهرو و نه م جیگایه بوین به به ک ، هه مو و هه ر گوزانی بو خوشه ویستی نه لین

. . . . . نا . . . . . نا پهریخان تو نیستا نه نا میبه که نیت ناره زووم دامر کینیه وه ،
تو بونه وهر یکی منی دیوانه و عه ودالی هق و راستی پشه نه که ی ، یاسای
په بونه دی یه کانی نیوان شته کان به من و تو یشه وه سه رنا پا گوزان . مه ودا کانی
دوور و نزیکه له منیکه وه بو تویه ک و له تویه که وه بو بونه وهر یکی وه کو من وه کو
خوی نه ما .

چی به بی نه که نی ؟ گالتهت بی دی ؟ جابو ؟ من . . . . . من تکایه بوام به
، شاخر من . . . . . ده باشه چونی تیگه ی باوایی . . . . . « له تابوته که دوور
ده که ویته وه له گه ل پارچه خامه که وینه به کی دژ به یه ک دروست ده کات « ده ی
قسه بکه هه ی بابان ویران . من خوم نه زانم کو نیم نیشی روژی به و داخه وه
نه مر . . . . . « به توره یه وه » به سیه تی جارنیک . . . . . دوان . . . . . سیان نه برایه وه
. . . . . نه سرم . . . . . نه سرم . . . . . پاشان دینته سهر گوره کم و یه ک دو دلنویه
فرینکی سارد هه ل نه ریزنی و نیشیرای بیر نایه پته وه . . . . . پاشان ؟ پاشان
شویه کسی تری بو نه که یست و جار جارنیکش نه لی ی نه ولا تر چیت ، ده بلی

وانی به ؟ . . . . . ده بلی وانی به هه ی شه پتان زاده ی له نومهت نه چوو . « رونکی
ده که ویته سهر تابوته که ، کابرا که به کول نه گری « خانمه که ی مالم پهری
خان گیان نازانم . . . . . نازانم به چ زمانیک بدوینم . . . . . به دوی زمانیک
نه گهریم شایانی گه وره یی و مه زنی روحه بیگه رده که ت بیت . . . . . دوسته
دیرینه کم ، نه زانم نیواره یه و کات درهنگه ، نه شزانم تاویکی دی نه م خه لکه
به ریزهش نه رونه وه . نهوسا هه ر خوم به ته نیا نه منیمه وه ، جا دایکی دلیره نازاکه م
، که ی من ته نیا نه بوم ، که گه نجیش بووم ، کانی تو م نه نه ناسی هه ر ته نیا بووم ،
با خه لکه که بر و نه وه ، هه رود به ته نی ته منینه وه ، نهوسا وه کو کیز و له به کی تازه

پشکونو باسکمت بو نه که مه سه رین ، به که و نه که ی جاران نه تیوشم ،
گوره که ت له باوهش ده نیم ، ماچت نه کم ، له نامیزت ده گرم ، خو ناترسی ؟
چون ؟ بروا بکه جیت ناهینم ، شهوان سه رمات نه بی ؟ نه تگر مه باوهش . خو
سل ناکه پته وه له هه وره تریشقه و ره شه پای نه م شماره به نه حلهت بووه ؟ په ره که
سه ریک هه لیره ، به لای چه پدا پروانه ، نریک دار توه که ی دامین گرده که ،
نه وه کومه له نافرته یکی خه مبارن به بی دهنگ فرینکی خه م دا نه بارینه سهر
گلکوری نه مامیکی وه ریسو ، له وه ویش قه ده نه م دیبون ، له وه نه چی نه مامه که
به م زوانه مال ناوایی کردینت . . . . . به هه ر حال خه مه و به سهر ناده میزادی
گرفتاردا دانه باری . ناتوانی هه یج شتیک بکه ی به هی خوت ، چونکه سه ره نجام
له کیست نه چی . . . . . « به سهر زه نشته وه » که ی نیستا و هختی نه وه یه باوانه کم

... بهائی ... بهائی هه ره و هه کوجاران هه ساوه گوری
 به ده لاتی و شاخاوی و سهخته گولئی تیا نه روی ، نه شوینهشی که نه بویه
 گولئی لی پروایه درکی لی نه روی ... کورگه له که ی گه ره کی خوشمان ...
 وه کوجاران نه ساوون ، نهی چون ... هه ره په که بیان ، ده عبايه که و
 دهسته لاتی هه چیمان نه به ... نا ... نالیان مهنسه شوکر ووشیارن تی نه گهن
 دنیا ... تو له وانه گه بری به قوربان ، من هاتوو مهنه حوزوری روحیانه ته بی
 گه رده که ی تو بو نه وهی نه م باسه پر و پوچم بو بکه ی ؟ نهه ... وانی به ؟ ده با
 باسه بگورین ... دهی باسی چی بکه ین ؟ ... باسی چی بکه ین ... مهرگ ؟
 دیسانه وه نه مانگه ریخته وه سه ره نه باسه نه حله ته به ... ژیان ؟ نه ویش هه مان
 شت بو نه وه باسه رایچمان نه کات ... که وانه له باسی مهرگ و ژیان به و لاوه
 هه چ باسینک نی به بیکه ین . باشه ... که و بو قورو قه پ نه که ین ، چاکه ؟
 دهی ، شه پشان بایش نه وه که سه به ورته ی له دم ده ره چی « دوی قه ده ریگ
 بی دهنگی » و وتم شه پشان باب نه وه که سه به قسه نه کات ، « به نه سه وه » تو ؟
 مه گه رن نه بیت نهی به نه حله ت بوو ... تو له توانی قسه نه که ی ؟ ده هه بو
 خوت بلئی هه ی زور بلئی « بی دهنگی » به توره ی به کی شیشه وه « به سینه تی
 هه ی نه گریس ... نا ... نا به چا و ترو کاتیک گشتیان مردن و سه ریان چوه
 گوری ... بهائی ... بهائی هه سوویان ، شتاقیان ده ره نه چون ... نیم وتی
 هه سوویان مردن و کورگه لی گه ره ک خوش ... « به بیزار ی سه وه » شیرین و
 تافگه ی تافا و خاتیش شویان کرد ، بهائی ... بهائی ... به کی دوو کوریشیان
 هه به ، دلنیا به نه وانش کورگه لئاسای گه ره کی خومان که نه میرد نه بن « به
 نه سه وه » نهی چون ؟ نه مرز زه مان زه مانی که له میردانه ، به لام کام که له میرد ؟
 ... ئوف « توره به و به په له نه دیالوگه ده ره بری » نه وانش ژنیان هینا کاوه و
 فه رساد و عه به ی حاجی نالی ؟ نه وانش ژنیان هینا کورپان بوو ...
 کچیان بوو ... لیشیان مرد ... نهی چون ؟ ده بی دهنگ به دهی ، « ماوه به ک
 بی دهنگی » به ری نه گه راست نهوی پیاو نه بی ژن نه هینی ، مادامیکی مرؤف
 هه رچی به کی هه بی هه ره له کیسه نه چی ، جا لیشر بو نه و شتانه بکه ین به ه
 خومان که چاک نه زانین له کیسمان نه چی ، چاک وایه هوگری نه و شتانه بین که
 تا نه شسرین هه ره هه خومانه ... هه سوو شتیک له م ژیا نه کوته و سه ره به سنی
 مرؤف بی شیل نه کات ، تو ته ماشا مرؤف هه رچی به ک پکات بو ده ر باز بوون ،
 ته له که هه ره به گیری دینی ، خو نه زانی ته له که چی به ، مه به ستم مرده ...
 نیستا تو له ناو ته له که دای ، هه رچی به کیش هه ول و کوشش بکه م هه بی هه ده به
 ... تو نیستا مشتیی خوئی ... مرؤف که له دنیا مال ناوایی نه کات ،
 ته ره که ی دو چاری گورانیکی پیکه نیسای نه بی ... هه ره له ساته گاتی
 په که موه میشی تی نه نالی ... به در ژایی قوناغه کانی نه مانی چه سه سنی جور
 میش هه ره میشه وه له قوناغی تاییه تی خویدا راسپارده ی خوی چی به چی نه کات
 ... دوی سنی سال چه سه ته که ی نامینی ، نه وهی ماوه سه وه نیسکه
 په یکه ره که یه تی ، نه ویش له قوناغیکی دیدا دا نه رزی و سه ره نه جام توره که په ک
 خوئی نه میینه وه ... نه مه چاره نوسی هه مو و خه لقه نه ده که ، له وه نهی مرؤف
 هه به ملیاره ها خه لقه نه ده به و ده رده چوه ، ملیاره های دیش چاوه رانه «
 پیکه نیسکی هه سترایی « ها ... ها ... ها
 په ریخانه که ی دایکی دلیر نیستا توره که په ک خوئه ... دوینی چه سه ته به کی نه رم و

نیان بووی ، دو چاوی ته ری گولئی بهر باران ناسابووی ، دو گونای نالی سیه ولا
 سوره ناسابووی « به و ره به رده انه وه » هه زده سال پیکه وه بوون ، هه ره سالی
 (۳۶۵) روزه واته (۶۵۷) روزیانی (۶۵۷۱) شهو ، (۶۵۷۱) شهو و پیکه وه بوون
 . . بیرم نایه شه ویک جیم هیشین یا جی هیشیم (۶۵۷۱) شهو له گه ل
 چه سه ته به که دا بووم نه وه بی عه قل بووم نه سه ده زانی روزیک دنی نه بیته
 توره که په ک خوئی . توه به ری ، پیره زنه روح سوکه که « نه گری » روزیک دیت هه چ
 شتیک به که لکی مرؤف نایه ت له خوشنودی خوی سلئ نه کاته وه ، نه ک هه
 سلئ نه کاته وه به لکو وه کو نارمایی به کی ترسناکیش نه بیینی ، نه وس پر به گه روی
 هاوار نه کات هه سوو شتیک هه ره درویه ، پوچه ، بی که لکه مرؤف نالوتی
 له به ردی له حله نه دات بی ناگایه ، راست نه وی ، نازانم بی ناگایه یاخوی گیل
 نه کات هه ره چه نیکیش چه سه زه بی . . هه ره چه نیکیش هه ول بات ، هه ره
 چه نیکیش ره نه چ بات ها کازانیت وه کو ژا زه ل به لا دا هات . « هاوار یکی
 شیشه » پیره زنه ی باسان ویران نیسه هه بی چونکه هه ن به مان کوژن نه مه راستی
 بوونی مرؤف ، سینه ریکه و تی نه په بری کوان نه وانه ی نه مانسانین ؟ نهی کوان نه و
 سه ر کرده و گوره پیاو نه ی میژوو که ناومان بیستون و شتمان ده ر باره
 خویندو ته وه ؟ کوان ؟ کوا نه دولف هینله ، کوا ناپلیون پونا پورت ؟ کوا هولاکو
 و ته مهور له نگ و ده بیانی وه کو نه وان ، نه زانی له کوین توره که خوئه که ؟ نه وه تان
 وه کو تو مشتیی خوئن و له زیر بی مندان . « دینه سه رخو » دهی چیمان به سه ر
 مرده وه داوه ، تو نه گه ر توره که په ک خویش بیت ، هه ره هه ی به لای که موه لای
 من هه ی ، مادامیکی من درک به بونت نه که م وه کو مشتیی خوئی که واته میش هه م
 و توش هه ی ، چونکه نه و توره که خوئی له راستی دا تو ی ، سه رمایه ی
 - پیره وه ریبه کانی متن . هه مو و سه ردانیکیش نازیز هه ره بو نه م مه به سه بووه ،
 هه مو و سه ردانیکی نازیزانیش هه روا بووه . « بی دهنگی به کی کورت » چه نه د
 روزیک پیش نیستا یانی دوی ژیا نی نو دنیا بی نه ستیره که ، روزیکیان به دوی
 هه ندی نوسراو و په راوی تاییه تی خومانه نه گه رام ، به ریکه وت چاوم به م سنی
 نامه به که وت ، که کساتی خوی ، له شه وانی سه رگه رمی و ته نیسایم دا بووم
 نویسیوی ... گوی رادیره بوئی نه خوینمه وه ...
 نامه ی به که میان ... خوشه وسته نازیزه زور بلئی که م ... ده تو
 گوئگره ... توره مه به ... زور بلئی جواترین سیفته تی تویه ... دهنگه ،
 رهنگه ، تام و بویه ، پر به بالات موسیقایه ، واته چه سه ته پارچه به که له
 موسیقا ... تام و چیزیکی کوردانه بیان پیویه ... ده باشه ... باشه ...
 توره مه به دووه میان نه خوینمه وه ... نامه ی دووه ... پیره زنه که ی خاله
 سسکو ... ژیان ناگوزهری ... کار و پروا ... دوا روزیکسی رهش
 چاوه رانمان نه کات ... نه بی له ناستی لیرسینه وه و میژودا بین ، نه م شیان
 سه ر نیشانه ، وانی به ؟ باشه نهوی که بیان ... چون ؟ نهی خوینمه وه ؟ باشه ...
 « به توره ریبه کی شیشه وه ، وشه کان له کاتی و تیناندا نیکه ل به په کدی ده بن ،
 یانی گوئگر نیشان ناگات « من نه گریس و ناکه س به چه م دینه دیدنه بی به
 نه حله ت بو به کی له نومه ت نه چوری وه کو تو ... نه گه ره مژه و کلول
 نه بم چیم داوه به سه ر دیدنه توره که په ک خوئی ناشیرینکی وه کو توه ...

هەي كچى سەگب . . . « بى دەنگى » ھەندى جار كە لە ژورە كەى خۆم بە تەنيا
ئەم خەمبال و بۆنچونى سەير ھىرشم بۆ دىن ، بە راست و ینە بە كى جوات
ھەبوو ، دلیر پش جوانمەرگ بوونی گورەى كرمەو و لە ھۆلە كە ھەلى
واسىو .

لە ھەمموو سەيرتر سەر لە ئیوارائىكى خەماوى زستان لە ھۆلە كە دانیشتم ،
بیرم لە بوون ئە كرمەو ، بە رىكەوت و ینە كەت كەوتە بەر چاوم و خەمالم فرى بۆ
لاى تو . . . چەند پرسیارێكم لە لا دروست بوو . . . مروف وەك بۆنەمورێك

ھەبە یا ئەم ، كە ھەستم بە بوونی خۆم ئە كرم و وەك زیندوێك ئەموت ھەبە ، كە
بیریشم لە تۆ ئە كرمەو ئەموت ئەم بوونی نە . . . نە . . . نە . . . نە . . . ھەموو

بوئیك ئەبوونە ، تومز دلیر لەودووی پەنجەرەى سەر باخچە كەمە سەرنجەم ئەداو
ھەستى راگرتووە . . . لەپەر سەرى لە پەنجەرە كەمە ھىنا بە پشمو و وتى باوكە

دايكتم خۆش ئەویست پرسیارە كەى راپچە ئە كاتم . . . تاوى نەزى راسام
پرسیارە كەم بە لاو ھەب بوو . ووتم ئەوى راستى بێت نازاتم . . . ھەندى جار

كە ئەم پرسیارە لە خۆم ئە كرم ، ھەست ئە كرم بە ھەرزایى تەمەنم درۆم لە گەل
دایكتا كرمەو ، ھەندى جار پش ئەلیم كەسم بە قەد ئەم خۆش ئەویستووە . «

لەپەرێكا ، پسرۆ ئەمە روح سووكە كە لیمان مەچو بەرقا ، ئەمە گەمەبە ، گەمەى
خۆشەویستى یە . خۆشەویستى گەمە نەبە ؟ من ئەلیم گەمەبە ، چونكە بوون

خۆى لەخۆیدا گەمەبە . . . ئەى تراژیدیای بوون گەمەو گالته جارێ نەبە ؟
بەروا بكمە من بەش بە حالى خۆم كە ئەروانمە كێشەى بوون وەك شانوگەرەى بە كى

گالته جارێ دیتە پشێ چا . . . چونكە بە لاى مەو ھەمە و گالته جارێ رەنگ
دانەو ھەى سەد لە سەدى مەرگە ساتە ، ئەى ئەمە جەى پێكەن نەبە تا دوینی

جەستە بە كى نیانى بۆن خۆشى بە لەزەت بویت و ئیشاش مشتى خۆل ؟ ئەى
ئەمە جەى پێكەن نەبە لە گەل ماڵ ئاواى كردندا . . . خەم و گریانت بۆ بە جەى

ھیشتین ؟ ئەم ھەمەبەشى كە مردى دەنگى گریان و ئا ھەلکیشان تاكە دەنگ بوو
بەرە لاى كوچە و كولانسان كرابوو . پەرەخان . . . تۆ پۆزەى ھەمەسى بە كى ،
مردن بۆسەى بۆ ناویتە تەو ، قاقای پێكەنیم دى و گریان گەروم ئەناسینی بۆ ئەم

چارە نووسە پێكەنیاو ھەبەى مروف . ئاى كە بەدبەخت و كلۆلە ئەو گیان لە بەرەى
مروفى ناو . . . وەكو ووتم سەیركە و بە ئیزى تێبەر ئەب . . . گەورە بە كەى

لە كۆبى دايبە ؟ ئەزانى لە كۆبى ؟ لەو دايبە ھەول ئەداو چوكیش دانادا و ھەمیشە
بەردەوامە لە تىكوشان . بەلێ چەند بەد بەخت و كلۆل بێت ئەو ئەندەش مەزن و
گەورەبە . دلیری جوانمەرگی خوشمان نمونەى ئەو چەشتە مروفە بوو ، چۆن ؟
باسى دلیرت بۆ بكمە ؟ پەرى دلیر خوش بەختانە گەراپەو ھاوھەشى دايكە زەوى

ھەر ئەو ئەندەت بێ ئەلیم . . . (پەرەخان ئەزانى دلیری ئازى زمان بە دەلى
دایكە پەرى ناوبانگى دەر كرم بوو ، ئەى ئەزانى بیو ھەبە كە لە كەلە مېزدانى ھوز
، ھەر كە ئیواران دانە ھەت و دنیایش وەكو تویكى رەش دانە كەوت ،
ئەستیرە كان بۆ پیشوازی كردنى دلە دەكەوتە سەما ، ئەویش بە ئەسپىكى تیزرەوى

بۆرەو لەو پەشتەدا دەستى بەسەلف ئەكرد ، جار جار پش ئەسە كەى ھەردو
لاپرا دو بالى ئى بەدیار دەكەوت ، كە بالى بەكر دباپەو ئەسە دەچوو بە ئاسماندا و
دەفسرى ، ئیشەر ئەموسا بە سات و دوان و سیان ئاسمانى شارى دەكردە جەى
رەبازى خۆى ھەندى جار پش بە تر كە بە كى سېحراوى و دەبە رانە ھۆ . . .

ھۆ خەلكى شار ھۆ ، دل لە دل مەدەن ، ئومید مەبەن ، بە ئارامى مەو چاوى خەو
لەسەك بێن . . . خەموى شادستان بێ . . . ئەمەن لە كەنارى شازدا پاسەوان و
ئیشكەرى ئیشوم ، ھەرچ كەسكیش خەموان ئى ئال كات خەو لە حەوت پش

خۆیدا بۆ دوورگەى پەرەوانان راپچەم دەكات . . . چېكەم خەلكێتە پەرەوانان
راپچەم دەكات . . . چېكەم خەلكێتە ئیشو بێن چېكەم . رو لە كۆبى كەم . . .

سواری ناو ھوزم رو ھەى رو . . . دلەى دا بە پەرى رو . . . ھەشەرت ھاوارە رو
لە كۆبى كەم . . . لە ھەرچ لايبە كى بكمە رو ھى بى ئوقرە لولم دەدات و لە گەل

ئال دەكەم ، ژن و مەل و گەورە و بچوك ھەر كە گوئیان لەم دەبوو ئیش ئەموسا بە
بەزەبە كى خۆش و دویەمەو چاوى ئارامیان لىك دەنا . . . شوئیكان ئەسە بۆر

دەمرسان خوار دەكەرى و دلیر پش ھەبانیك بەو ھەردو پەشتانەو بەنە نى
نازارى روح دەچێزى . . . لە ئابلقە دانىكى كت و پەردا ، دە ، ھەى رو . . . تاقە

«خەمبال لەر باورەو ئە كاتەو لە گەل دلیر دەدوى لاو و شیرینو . . . مادام ریزى
ئەوینداران ھەلبێژارد ، ئیدى لەمەو پاش تۆ بە كىكى لە ئاشق و ئەویندارانى

ھەق و چاكە ، لەمەو پاش تارو ژبى ئەم دنیایە سەر لە بەر بە ئەنگوستە كات
و ھەواوژ دین ئەھیچ سازى خۆى لەشانی سازى تۆ دەداو نە ھیچ قەسەبە كیش لە

سەرووى قەسى تۆو دەبى وزەو ھیزبشت . . . وزەو ھیزو گوورى چل گامبشت
دەبى ، ھیچ كەسى ناتوانى پششت بە ھاردیدا بدات ، ھەتا دنیا دنیایە كەسكى

دیکە نایەتە دنیاوە بتوانى لەمەل ملاندا مەجەكت بادا . . . ئەتو ھەتا ھەتایە ناسرى
و مەرگ بێت ناوئىرى ، مەگەر خۆمان . . . دەبرۆ ئۆخر ، بەلام لەبىرى ئەكەى

تۆلەى ھەشەرت بەكەبەو . . . ئەگەر نە ئەوا ھەقى باب و فرزەندەبى ئى حەرام
بى . . . ئەگەر نا . . . دەستەو بەرۆكت دەبم . . . ئیشەر ھەر ئەو چارە بووم چاوم

بەچاوى ئەكەوتەو ، ئەو ئەندە ئەبى لە ھەمموو شوینی دەبانگوت ئەمرو جەوان
مەردێك جەوانە مەرگ بوو .

« ديسانەو خەمبالس دەجسى بولای پەرى خسان لەپش كۆچ كردنى دا
«پەرى خسان . . . كى وا ئەلى . . . خەلكى با لە خویان ھەلەدن . . . قەشەم بى
ئەكات . . . ھا ، شیرینو . . . بابو . . . گریمان نەشبوو . . . بەلام چۆن ئەزانم خوا
بەھەقە ، ئاواھاش ئەزانم ئەبى . . . ئەبى . . . روناكى بەكە راستە . . . ئەبى و تارو ژبى
ئەم دنیایە سەر لە بەر بە ئەنگوستە كانی ئەو بە ئاواز دین . . . لەمەل ملاندا كەس
ناتوانى مەجەكى بادا چاوا لە ناسو ئەبەرت ، شوئیكان لە ناو ژورىكى تارىكدا
بووم ، ھەر چیم ئەكرد بەر بى خۆم بەدى ئەدەكرد ، لەپەر روناكى بەكە كز
ژورە كەى لە ئامبەزگرت . . . تا ئەھات روناكى بەكە زیاد دەبوو . . . تارمايەك ناو
دەرگا كەى گرت كە لى نيزك بومەو ھەروانیم بېرە پیاویكى سەبى پۆشى ئورانى بە

و مومئیکي به دستمهويه، په پنا پمیشاش دمیگوت . . . هاروله ها بیگره، منیش دمیگوت چی بیگرم باپیرمی نورانی . . . نومومه نومورناکی به . . . چلوپروانی نه بوی؟ له حمیهتا همنده به تاو هلمه تم برد . . . ناگری مومه که پرتی کردو زوره که وهکو جارانی لی هاتموه، کابراش هر دمیگوت بی نومید مهبه . . . بی نومید مهبه ناروژتی می تم دنیا به سر له بمر به نهنگوسته کانی نومو به تاواژدین وکه سیکیش ناتوانی پشی به عاریدیدابدات . «مات دهی» راست نه که ی . . . نیمه هر کله دایک نه بین پتی سیداره که شمان به کوله مویه . . . باشه که او بوو تیر بوچی سل که پشمهوه له مرگه؟ بو؟ دهی نومونه نانه نومروله خوانه . . . ووهک نومو راپورت بخویشتموه، دلیر لمدایک بوو . . . دلیر گموره بوو . . . دلیر قوناغه کانی خویندنی بری . . . دلیر خمه کانی نادمیزادی - له کول گرت و فریای هیچ نه کموت تنها مال تلوی کردن نهی . . . دهگیرنموه، دملین نیشاش روحیساتنه که له شعوانی مانگه شموه له شیوهی تمسیکی بالداردا دیو دهچی و نوقلانهی روزگاریکی سمعت به گوئی خه لکی دا دعوات . . . توش که لمدایک بووی دنیا وک نیشا واپسو، که مردیشی هر وهکو نیشا بوو، نیشاش لومسا جیاوازتر نی، نیشا و لومسا تاله مویه کی فهرقه . . . بیر مه که به جیت هیشین، شهویکی شموه ترسناکه کانی شار بوو . . . بیرشمه که به بوکی بویان هیناسی هر لور روزه دهچسو که تیا له دایک بووی . . . له ترسی زماوه نندگیان وگورانی ووتن خهم نه بدمویرا روله هوارگی باوان یکات . . . «ناه هه لکیشان» نه زمانم روزی له روزان، ساته وهختیک له ساته کان زه من نومستی، شارمات دهی، باله گه ل خویدا شه بولی خهم دینی، ناسمانیش له حه ژبه ندا نه زریکینی . . . بوکی؟ بومهرگی ریواریکی ماندو» له پریکا، پیره ژنه روح سوکه که زیان خوشه، مردنیش مرگه ساته ، مرگه ساتیش برینیکی قولنه ساریز بوونی مه حاله . . . بوچی نادمیزاد وا دسته پاچه به برانهر بومهرگه؟ نهی چی یکات؟ له وهتهی هیه هه لکی نمری داوه . . . به لام ههوله که به بزیاهه جووه چونکه مرگ مونه که به به به سر سرمانهوه راستی به که و نهی دانی بیانین . . . مرگ تا که حقیقه ته، تیر بوچی چاوی لی بتوقینین؟ دواي نوموتای کردنموه نیشانی به زوره . . . نیشا من له گه ل حقیقه تی مرگام . . . چونکه تنها نهو حه حقیقه ته نارمایی بوون نه سرته، به لی مادامیکی نا دهمزاد چایی به ک بی له ساته وهختیکی ساته کانداهه کوهلم بچی به ناسمانا، تیر نهی ج بوئیک بی . . . نه خیر . . . نه خیر بوونی نی به . . . نی به . . . ! توه توه پهره خان بیوره خاتمه که هه نندی جار بو دلده انه و ته زور بلی ته که م «بی دهنگی موسیقیا به کی کلیسانه، روتای ناوه لکه که کزده بی» پهری نازیر . . . شیرینو . . . نیم مگره، نیشا من وهکو جارن ناموم، که نومونه نیوگیتر و یکی کوشندهوه . . . مهله وانیش نیم هه ولی دهریاز بوون بدم، دسته لاتم به به سر هچداناشکی، جعوان مردیش که مده، نومیشی هه به له گوشه ی خه راباتا مرگه ساتی بوونی خوی نه لاویشتموه، زه ساته که ی زه ساتی روخان دارماته . . .

نمحلته له زه ساته خرابه ی لمدایک بوونی منی گرته خوی . . . به نه حلهت بی نهی زه ساتی روخان دارمان . . . به نه حلهت بی نهی زه ساتی مهرگمسات . . . به نه حلهت بی نهی زه ساتی نه نیایی ونازار وژان . . . بی دهنگی، موسیقیا که به رز ته پشمهوه

خوش به حالت دله . . . خوش به حالت دله پهره خان . . . پیره ژنه ی بابان کوپران کات درهنگه، لومو نه چی نیوه شموی . . . ومختی رویشتمه» ماچیکی نابونه که نه کات، مهگری . . . مهگری شیرینو . . . دیمهوه . . . دیمهوه . . . خوات له گه ل . . . شهوه ی نه گریس، خوله بیرم چو . . . راسته که ی گورانی به کم بو نوموتی . . . نهچوه بیچی . . . شیرینو مهگری . . . «تاوازی گورانی به که خه ساته» نه مسموه، له جیاتی شیرینی نازدار

بینوسم یان، بیخویشتمه وه
تو خانه خوی و میوانم بووی
نه مسمومهرگی خومم بینی
تو وهریس ووه سیت گرو، باوانم بووی
له تاوینه ی گریانمدا
له جیاتی تو

خوم بووم به تو . . . !
توش چیم لی نه که بیت، نه مسوتینی، یان . . .
هه نسکی پایوی به «عهب» تی نه که ی؟!
«تاریکی»

مانگی نیشان و مایسی

۱۹۸۸ - کرکوک

هه نندی سه رچاوه :-

- (۱) «لاوکه که» له کنیی گورانی ولاوک و نه فساته ی کوردی به وه وهرگیراوه . . . نه سمعد هه دو .
- (۲) به بی برابموک - تحفه مظفر به
- (۳) گورانی به که ی کوتایی . . . جهمال غمبار
- (۴) «نهم دبالوکه» روزیک دیت هچ شیک به که لکی مروف نایه . . . «رومانی دوزخ» - هه نری باربوس -
- (۵) لاوو . . . شیرینو . . . سادام ریزی ته ویندارانت . . . ناه نهم دبالوکه له رومانی «گوپرنوخلوه» وهرگیراوه وهرگیرانی شوکر مستفا»
- (۶) بیر وکه ی نهم شانوگری به م له هه والیکی هونه ری به وه وهرگرتوه .
- (۷) له وهرزی داهاتووی تیبی نوندنی سلیمانی له لایه ن نوسه روه و به رهم دیت .